

SVENS BIBELOVERSIGT - HABAKUKS BOG

Bogens hvem, hvad, hvor:

Habakkuks Bog henvender sig til befolkningen i Sydriget, Juda, i perioden, der ledte frem til den babyloniske invasion. Juda havde gennemgået en periode af reform og vækkelse under den gode konge Josias, men landet var faldet tilbage i en tilstand af undertrykkelse og vold.

Habakkuk længtes efter Guds genoprettende indgreb, men havde svært ved at forstå Guds måde at gøre det på. Igennem sine ærlige, påtrængende spørgsmål kombineret med sin vedholdende hengivelse til Gud ender Habakkuk i en tilstand af forløst tillid til Gud.

Forfatter:

Det eneste sikre, man kan vide om Habakkuk, findes i denne bog. Han havde stor frimodighed overfor Gud og følte sig tryk i at fremlægge sin usikkerhed og forvirring (1:2-3; 1:14; 3:2).

Han kombinerede dette med en indstilling, der var åben for at lytte til Gud og modtagelig overfor hans svar, selvom det bragte ham uro og usikkerhed. Dybt nede stolede Habakkuk på Gud, og det hjalp ham til at tage imod hans svar (2:1,14,20; 3:1;16,18-19).

Han var yderst velformuleret og afsluttede sin profeti med en salme. Salmen blev skrevet, så den kunne synges ved tempelgudstjenesten, og dette kunne tyde på, at Habakkuk var levit, evt. tempelanger (3:1a, 9c; Neh 12:27).

Jødisk tradition fortæller, at han blev borttrykket til Babylon, for at støtte Daniel i løvekulen.

Tidspunkt:

Habakkuk profeterede samtidig med Jeremias, ca. 20 år efter Sefanias og Nahum. Reformerne under kong Josias var løbet ud, og landet var ved at falde tilbage i moralsk forfald under Josias søn Jojakim (1:2-4; 2 Kong 23:36-24:7; 2 Krøn 36:5-8).

På den internationale scene stormede det nye babylonske rige frem under kong Nabopolassar (625-605) og hans søn og kronprins Nebukadnesar (år 605-562 f.Kr.; se 1:6-10).

Sammen med mederne formåede Babylon at optræfle og knuse det mægtige assyriske rige, (se Sef 2:13-15; Nahums Bog) og Babylon fik også held til at stække en egyptisk ekspansion ved slaget ved Karkemisj i år 609 f.Kr. (Jer kap.46:2).

Efter dette slag lå alle staterne ned til den egyptiske grænse åbne for babylonisk dominans (3:16). Umiddelbart efter Karkemisj belejrede Babylon Jerusalem, og Juda blev gjort til en lydstat (Dan 1:1).

Juda forsøgte senere at frigøre sig ved at indgå alliancer med Egypten, men fik hurtigt babyloniske repressalier at mærke i år 596. I 586.f.Kr. blev kongeriget knust, Jerusalem ødelagt og folket ført i eksil (1.10). I år 539 f.Kr, faldt Babylon selv til perserne (2:5-17).

Motiv:

Habakkuks Bog er noget anderledes fra de andre profetier. Den ligner Jonas' Bog, hvor det er profeten selv, mere end Guds ord til folket, der danner budskabets indhold.

Profetien er opbygget omkring Habakkuks personlige kampe og hans påtrængende spørgsmål til Gud om retfærdigheden af hans veje. Men da Gud svarede Habakkuk, oplevede han, at selvom han stadig måtte igennem frygtelig trængsel, kunne han gøre det i et forløst tillidsforhold til Gud.

Habakkuk nedskrev denne oplevelse for at opmuntre ligesindede, gudfrygtige i Juda til at fastholde deres tro på Gud.

Bogens opbygning:

1-2	Habakkuks dialog med Gud.
1:1	Indledning til Habakkuks syn
1:2-4	Habakkuk spørger Gud, hvorfor uret i Juda ikke straffes
1:5-11	Gud svarer, at han vil bruge Babylon til at straffe Juda
1:12-2.1	Habakkuk klager, at Babylon er for ond til at straffe Juda
2:2-20	Gud svarer, at alt ondt vil blive straffet, hav tillid til Gud
3	Habakkuks lovprisning.
3:1-2	Habakkuk anmoder Gud om, at gribe ind
3:3-16	Habakkuk får et syn af Guds overvældende indgriben
3:17-19	Habakkuk finder fred i Gud på trods af dyb trængsel

Bogens indhold:

Gud styrer verden, derfor kan den retfærdige hvile i tro.

Habakkuk klagede sin nød til Gud, fordi hans teologiske forståelse ikke svarede til den virkelighed, han oplevede i verden. Gud svarede sin profets spørgsmål og kaldte ham til at have tillid og tålmodighed, fordi Guds veje vil vise sig at være både retfærdige og gode.

I. Habakkuks påtrængende dialog med Gud.

Habakkuk spørger Gud, hvor længe de uretfærdige skal hærge Juda, og hvorfor Gud ikke griber ind. Gud svarer, at de onde vil blive straffet, og at tugten denne gang vil komme fra Babylon.

Habakkuk klager over, at Babylon er langt mere syndig end Juda og derfor ikke burde bruges til at tugte Juda. Gud svarer, at der ikke skal herske tvivl om, at det er ham, der beslutter, hvordan verden styres, og at den troende må derfor sætte sin lid til ham.

Al ondskab vil blive gengældt til fulde, også selvom Gud følger en anden tidsregning end mennesker (2 Pet 3:3-9). Profeten udtaler et femfoldigt ve over alle former for tyranni som et udtryk for, at Guds retfærdighed vil ske fyldest.

II. Habakkuks lovprisning af Gud.

Habakkuk slutter sin profeti med en salme, der udtrykker, hvordan hans troskriser blev tilfredsstillende af Gud. Han ser Gud i hans overvældende magt og væld som universets hersker og dommer.

Habakkuk anmoder Gud om at vise barmhjertighed, når han udøser sin retfærdige vrede, for han er klar over, at denne vrede også vil ramme Juda, og de retfærdige i landet.

Gud fremstilles som den almægtige kriger, der dømer sine fjender men også frelser sine troende; og dette syn hjælper Habakkuk til at komme igennem hans oprindelige fortvivlelse og nød.

Han afslutter derfor salmen med sin egen stærke trobekendelse - at den frelsende Gud er de troendes ultimative sikkerhed og styrke. Salmen er en gave til alle troende på tidspunkter, hvor de måtte opleve trosprøvelsens dybe nat.

Bogens temaer:

Bogen primære tema handler om, hvordan gudfrygtige overlever i en verden, hvor Guds styre ikke synes nærværende. Habakkuk afslutter med at vise, at

Gud som den almægtige styrer alt og er meget bevidst om al synd og uret. Han vil gribe ind på sin egen måde og i rette tid.

Tro i Bibelen bygger på et dybt personligt kendskab til Gud (2:14), der kommer, når Gud personligt åbenbarer sig (3:1).

Den troende udtrykker sin tro ved at vise Gud tillid (2:4) og ærefrygtig ydmyghed (2:20).

Troens hvile kommer, når man er overbevist om, at Gud er kærlig, retfærdig og almægtig på trods af de trængsler og usikkerheder, man måtte gennemleve.

Tro er en overbevisning om, at Gud styrer verden på en fuldkommen måde, og at han vil bringe verdenshistorien til en herlig forløsning for enhver, der tilhører ham. Med en sådan tro formår den troende at give sig helt hen til Guds vilje og derfra opleve en guddommelig kilde af fred og styrke (3:17-19; Luk 22:41-44; 23:44-46; Joh 16:33).

Når troen prøves (1:2-4), er to mulige løsninger, når troende er konfronteret med trængsel og ondskab i verden. Enten må de fornægte deres tro på en kærlig og almægtig Gud, eller også må de blive ved med at stole på Gud. Nogle gange må dette ske ved alene at støtte sig til skriftens klare udsagn om Gud tilstedeværelse og troværdighed.

Habakkuk fik sin overbevisning (3:1-2) efter, at han på Guds vegne havde udtalt en hellig dom over Babylon (2:6-20), og han indså også, hvor almægtig og ophøjet Gud var (2:14,20).

Hans tro blev yderligere styrket, da han i sit indre blik så, hvordan Gud kontrollerer de vældige naturkræfter og var både dommer og frelser. Han, der ellers havde været dybt anfægtet, kunne nu glæde sig i Gud, selvom han vidste, at trængselstiden stadig ventede (3:17).

Han var overbevist om, at intet kunne hindre Gud i at komme ham til hjælp, lige meget hvilken hindring der måtte stå i vejen (3:18-19).

Habakkuk var en mand, der turde diskutere med Gud for at finde frem til dækkende svar på sine dilemmaer (1:1-4).

Ligesom Job var han heller ikke bange for at udtrykke sine anfægtelser overfor Gud for at finde forklaring på tilværelsens gåder. Habakkuk var nemlig overbevist om, at Gud drog omsorg for tilværelsen (1:12-13). Bibelen viser, at Gud aldrig fordømmer, når nogen udtrykker deres anfægtelser til ham, det er kun oprørske vantro, som han fordømmer.

Kun i åben dialog kan misforståelse blive opklaret og forskel i opfattelse løses op. Det er bedre at udtrykke frustration, end at lade det koge i ens indre og lade det udvikle sig til bitterhed (Sl 39:2-5).

Habakkuk forstod, at der var måder at spørge Gud på, som tog passende hensyn til hans guddommelige majestæt (1:12-13), og han var også villig til at være tålmodig og vente på Guds svar i tillid til, at Gud ville åbenbare sig i sin time (2:1-3; Am 3:7).

Når et anfægtende menneske først møder Gud, vil han opleve, at Gud altid bringer en trøst, der fuldt ud tilfredsstiller hans dybeste behov (3:16; Job 42:1-6; Sl.73:21-28).

Baggrundsinformation:

Den troende må til tider opleve at stå i en situation, hvor han ikke kan forlige sine oplevelser i verden med, at der samtidig findes en god, retfærdig og almægtig Gud (1:2-4; Jobs Bog; Salme 73).

Habakkuk kunne ikke forstå, hvorfor Gud, som var absolut hellig, virkede så passiv overfor uret og ondskab i Juda. Habakkuk kunne heller ikke forstå, at Gud kunne bruge en ond nation som Babylon til at tugte en mindre uretfærdig nation som Juda (1:6,12-17).

Han mente, at Guds rene hellighed burde betyde, at Gud var nødt til at fornægte sin retfærdighed, hvis han lod det onde fremme hans sag (1:13).

Habakkuk måtte lære, at Guds almagt betyder, at Gud gør op med ondskab i den time og på den måde, han selv finder passende, og at dette aldrig vil krænke hans hellighed. Den troende vil ikke altid forstå Guds veje, men ved at have tillid til Gud vil det være muligt at leve med trængsel og uløste gåder og alligevel opleve håb, glæde og fred (2:4; 3:17-19).

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Den historiske baggrund for Habakkuks Bog findes i Bibelens historiske bøger (se 2 Kong kap. 23:28—24:7, 2 Krøn kap. 35:20-36:8).

Habakkuks oplevelse af Guds herlighed var meget lig de åbenbaringer af Gud, som gengives i Moseloven, de historiske bøger og Salmerne; og det tyder på, at Habakkuk kendte disse bøger (3:3-16; 2 Mos 9:3,15; 13:17-14:31; 19:16-19; Jos 3:15-17; Dom 5:4-5; Sl 18; 68).

Han kendte også til de tidligere profetiske skrifter. Hans budskab om Guds kommende dom følger tidligere profeters åbenbaring af "Herrens Dag", selvom Habakkuk ikke selv bruger dette udtryk. Han citerer både Esajas og Jeremias (2:13; Jer 51:58c; 2:14; Es 11.9), selvom det er muligt, at det er Jeremias, der citerer ham.

Han er en af de profeter i Bibelen, hvis hovedbudskab ikke rettede sig mod Israel, men mod en hel anden nation (se Nahum> Assyrien; Habakkuk> Babylon; Obadiah> Edom). NT citerer ham direkte fire gange (1:5 i ApG 13:40-41; 2:4 i Rom 1:17; Gal 3:11; Hebr 11:38).

"Den retfærdige skal leve i tro" (2:4b), Dette vers bliver citeret tre gange i NT og blev bannerførende for Martin Luthers protestantiske reformation. Versene i NT bygger på Septuaginta (LXX), den græske oversættelse af den hebraiske tekst. Det græske sprog er mere nøjagtigt end hebraisk, når det kommer til det enkelte ords mening. På hebraisk kan hvert ord have flere oversættelsesmuligheder.

Den retfærdige:

Kan betyde den oprigtige, den der handler retfærdigt, eller den der har en retfærdighed som Gud godkender, dvs. er retfærdiggjort (således Es 53:11).

Tro:

Dette ord har også forskellige meninger. Det kan betyde at stole på Gud og hans løfter (1 Mos 15:6). Det kan også betyde at være troværdig og dermed et gudfrygtigt eksempel for andre (2 Kong 12:16). Endelig i NT kan det også betyde det man tror på, dvs troen.

NT siger at Guds nåde opererer igennem tro og derved frelser den troende. Tro er en holdning hos den troende (Joh 14:1), men det er også en gave givet af Gud (Ef 2:8).

Tro har indflydelse på den troendes hjerte, sind og vilje. På hans hjertes forhold, dvs. hvem han tror på (Joh 17:6).

På hans sind, dvs. hvad han tror på (Joh 17:7-8). På hans vilje dvs. hvordan han lever, pga. hans tro (Jak 2:26).

Uden tro er det umuligt at leve med Gud (Hebr 11:1,6). *Leve*: Når retfærdige stoler på Gud, vil de opleve liv.

Dette kan betyde et godt fysisk liv, men GT giver også dette ord rigere betydning, så det betyder et vedvarende liv under Guds velsignelse (5 Mos 30:19-20), og det ligner således mere NTs forklaring på det evige liv - en ny kvalitet af liv. Den hebraiske oversættelse af kap.2:4 kan derfor have følgende betydninger:

Den oprigtige person skal leve ved at vise trofasthed
Den retfærdige skal leve ved at have tro.

Den, der viser troværdighed, vil blive regnet retfærdig af Gud og vil leve.

Den, der stoler på Gud, vil blive retfærdiggjort og vil leve

Alle muligheder kan passes ind i Habakkuks personlige oplevelse (3:17-19), og i modsætning til de retfærdige i Juda, der stolede på den levende Gud og fandt liv, ville det vantro, troløse, onde Babylon dø. Afguderne, som Babylon havde sat så megen tillid til (1:11,16), ville vise sig totalt afmægtige og en hul og tom trøst (2:18-19).

Habakkuks budskab kaldte Guds folk til trofast at gennemleve den trængsel, som den Babyloniske besættelse ville medføre. De kunne gennemføre dette, fordi Gud havde lovet at bringe Israel udfrielse og nyt liv (2:2-3).

NT videreudvikler grundtanken fra Habakkuk. I Rom 1:17, verset der førte til Luthers gennembrud, lægger Paulus vægt på ordet *retfærdighed*. Her siger han, at der er en retfærdighed, der kommer som et resultat af tro. En retfærdighed givet af Gud, når man tror på evangeliet om hans Søn (Rom 3:21-26; 5:1).

I Gal 3:11 lægger Paulus vægten på ordet tro. Det er ved at have et levende kendskab og trofast hengivent tillidsforhold til Gud, at et menneske opnår retfærdighed i Guds øjne (Hab.2:14).

Det er ikke muligt for mennesker at opnå dette ved Loven, fordi de er syndere.

Menneskers tro kommer som et gensvar på Guds trofaste kærlighed mod dem (Ef 2:8-10) og i Hebr 10:38 bliver vægten lagt på *at leve*. Kun ved at fortsætte i et levende, hengivent forhold opnår mennesker godkendelse fra Gud.

Dette kan kun lade sig gøre ved hjælp af Guds kraft (Hab 3:16-19; Fil 2:12-13). Kun de mennesker, der stoler på Gud og følger ham loyalt, kan nogensinde være sikre på, at de har det evige liv (1 Joh 5:13).

Når Jakob syntes at modsige Paulus at et menneske er retfærdiggjort ved gerninger ikke tro alene (Se Rom 4:3-5; Gal 3:2; Jak 2:24), så er det fordi han bruger retfærdiggjort på en anden måde en Paulus. For Paulus betyder retfærdiggjort: at blive erklæret retfærdig og tro: at stole på.

Et menneske er ikke erklæret retfærdig ved gerninger, men ved at stole på Gud. For Jakob betyder retfærdiggjort: at demonstrere sin retfærdighed, og tro: intellektuel accept. Et menneske viser sin retfærdighed ved gerninger, ikke kun ved intellektuel accept af sandheder.

Jesus i det Gamle Testamente:

Jesus er troens banebryder (Hebr 12:3). Han åbner vejen til tro, han opretholder troen og fuldendte den ved opstandelsen. Det begynder med, at han opsøger fortabte syndere. Når det går op for mennesker, at Gud er positiv indstillet overfor dem, og at de ved Jesus Kristus kan få deres synd udslettet og få evigt liv, oplever de, at troen bliver vakt i dem.

Denne tro bliver næret og styrket ved at lade Jesu ånd få lov til at fylde dem og råde i dem. Den troende kan aktivt samarbejde med Guds Ånd ved at gøre brug af de nådemidler Gud har givet (fx ved at læse Guds Ord og ved at bede, Apg 2:42). De vokser i troen, når de hele tiden adlyder Guds vilje og tilegner sig hans visdom.

Habakkuk kunne ikke forstå eller acceptere, at Gud brugte det onde Babyloniske rige til at tugte Juda (1:12-14).

På lignende måde havde disciplene svært ved at acceptere, at Jesus skulle ydmyge sig for dem som en tjener (Joh 13:8-11) og korsfæstes (Matt 16:21-23).

Med modsat fortegn havde de religiøse magthavere kun foragt for, hvad de opfattede som en svag korsfæstet "narrekonge" og anede ingen uråd, at de en dag selv vil komme til at stå overfor ham som dommer (Matt 27:41-44; ApG 17:30-31).

Guds veje opleves af begrænsede mennesker som uransalige og paradoksale, men en dag vil Gud åbenbare for os, at de alle var præget af fuldkommen visdom og godhed (Job 42:1-6; Sl 73:12-24; Rom 11:33-36; 1 Kor 1:18-31).

Hab.2:3 er oversat som en generel udfrielse, men i Hebr 10:37-38 bliver den tolket på en messiansk måde.

Guds udfrielse bliver gennemført af en personlig befrier: *"For nu varer det kun en ganske kort tid, så kommer HAN, som skal komme, og HAN udebliver ikke; og mine retfærdige skal leve af tro..."*.

Når Jesus, Guds befrier kommer, bliver det i voldsom magt og vælde. Som Guds Krigerkonge bringer han Guds vredesdom over ondskab, men også Guds befrielse for troende (3:3-15; Sl 18:7-20; Es 63:1-6; Matt 24:30-31; Matt 25:31; 2 Tess 1:5-10; Åb 6:1-2; 19:11-16; 22:20).

Israelitter var landfolk og ikke fortrolige med havet. Oprørte vande, specielt havet blev symbolik på det utæmmede og farlige.

Bibelen gør meget ud af at vise, at Gud var både skaber af og fuldstændig i kontrol af vandende, de var aldrig en trussel til ham, de var hans tjenere 3:8 (Se: 1 Mos 1:2,9; 2 Mos 14:21-29; Job 26:10-14; Sl 77:17-21; Es 27:1; Matt 14:22-33; Åb 21:1).

Bogens mest kendte afsnit:

2:1-4	Når Gud møder en troende, der bier på ham.
2:20-3:19	Guds vælde, der vækker ærefrygt og ukuelig tro